

Cyflwyniad - Prydain
Fawr a Gogledd
Iwerddon

Cyflwyniad i fod yn drysorydd plaid

Mae'r ddogfen hon ar gyfer
trysoryddion pleidiau cofrestredig
ym Mhrydain Fawr a Gogledd
Iwerddon sydd eisiau cyflwyniad i'w
cyfrifoldebau.

Cvnnwvs:

Cyflwyniad i'ch cyfrifoldebau

Cynnal manylion eich plaid

Cyfrifoldebau rhoddion a

Cyfrifoldebau cyfrifo blynyddol

Cyfrifoldebau gwariant ymgyrchu

Cyfieithiadau a fformatau eraill

I gael gwybodaeth ar gael y cyhoeddiad hwn mewn iaith arall, neu fersiwn print bras neu Braille, cysylltwch â'r Comisiwn Etholiadol:

Ffôn: 020 7271 0500

E-bost: publications@electoralcommission.org.uk

Termau ac ymadroddion a ddefnyddiwn

Rydym yn defnyddio '**rhaid**' wrth gyfeirio at ofyniad cyfreithiol neu reoleiddiol penodol. Rydym yn defnyddio '**dylech/dylid**' ar gyfer eitemau yr ystyriwn i fod yn arfer da, ond nad ydynt yn ofynion cyfreithiol.

Does dim rhaid i chi ddilyn y canllawiau hyn, ond os gwnewch, byddwch fel arfer yn gwneud digon i gydymffurfio gyda'r gyfraith.

Ein hymdriniaeth o orfodi

Os nad ydych yn cydymffurfio gyda gofynion cyfreithiol neu reoleiddiol fe allech chi neu'ch sefydliad fod yn destun cosbau sifil neu droseddol. Gallwch ddod o hyd i fwy o wybodaeth am ymdriniaeth y Comisiwn o orfodi yn <http://www.electoralcommission.org.uk/cymru/our-work/roles-and-responsibilities/our-role-as-regulator-of-political-party-finances>

Cyflwyniad i fod yn drysorydd plaid

Mae'r ddogfen hon ar gyfer:

Trysoryddion pleidiau canolog a thrysoryddion unedau cyfrifo.

Mae hyn yn cynnwys:

- Cyflwyniad i'ch prif gyfrifoldebau
- Cynnal manylion eich plaid
- Cyfrifoldebau rhoddion a benthyciadau
- Cyfrifoldebau cyfrifo blynyddol
- Cyfrifoldebau gwariant ymgyrchu
- Darfod dal swydd trysorydd

Dogfennau cysylltiedig:

- [Trosolwg o roddion i bleidiau gwleidyddol](#)
- [Trosolwg o fenthyciadau i bleidiau gwleidyddol](#)

2

Crynodeb

Mae'n hanfodol ar gyfer democratiaeth iach fod pleidiau gwleidyddol ac ymgyrchwyr yn gallu datblygu polisi, ymgyrchu a chyfathrebu eu negeseuon i bleidleiswyr. Mae codi arian a chyllid pleidiau yn allweddol i hyn.

Fel trysorydd plaid gofrestrdig, rydych yn gyfrifol fod eich plaid yn cydymffurfio gyda'r rheolau ariannol yn unol â Deddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (PPERA).

Mae'r cyflwyniad hwn yn rhoi amlinelliad syml o beth yw'ch cyfrifoldebau a ble gallwch ddod o hyd i fwy o wybodaeth.

Cyflwyniad

Mae bod yn drysorydd cofrestredig plaid wleidyddol yn gyfrifoldeb sylweddol. Chi sydd yn gyfrifol am gyllid eich plaid a sicrhau eu bod yn cydymffurfio â Deddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (PPERA).

Mae'n ymddangos yn frawychus, ond trwy drefnu'n dda, cadw cofnodion trylwyr a gwybodaeth gyfoes o'r rheolau, gall fod yn rôl sy'n rhoi boddhad.

Mae'r canllawiau cyflwyniadol hyn yn esbonio eich cyfrifoldebau sylfaenol yn fras.

Mae ar gyfer trysoryddion pleidiau canolog a thrysoryddion unedau cyfrifo.

Rydych yn **drysorydd plaid ganolog** os ydych wedi'ch cofrestru gyda ni fel trysorydd ar gyfer:

- plaid heb unedau cyfrifo neu
- sefydliad canolog plaid gydag unedau cyfrifo

Rydych yn **drysorydd uned cyfrifo** os ydych wedi'ch penodi fel un gan eich plaid a bod eich manylion wedi'u rhoi i ni.

Uned cyfrifo yw adran o'r plaid sydd wedi'i chofrestru gyda ni fel bod yn gyfrifol am ei chyfrifon ariannol ei hun.

4

Eich cyfrifoldebau

Cynnal manylion eich plaid

Fel **trysorydd y blaid yn ganolog**, mae'n rhaid i chi ddweud wrthym pan fo unrhyw un o'r pethau canlynol yn newid:

- enw neu gyfeiriad unrhyw swyddog y blaid sydd wedi cofrestru gyda ni, gan gynnwys swyddogion unedau cyfrifo
- cyfeiriad pencadlys y blaid neu unrhyw uned cyfrifo
- enw unrhyw uned cyfrifo

Mae'n hefyd rhaid i chi anfon cadarnhad blynyddol o fanylion eich plaid. Os na wnewch chi, mae gofyn i ni dynnu eich plaid oddi ar y gofrestr.

I gael rhagor o fanylion ar gynnal manylion eich plaid a'r dyddiadu olaf i ddweud wrthym am unrhyw newidiadau ewch i'n [gwefan](#).

Rhoddion a benthyciadau

Fel **trysorydd y blaid ganolog** mae gennych gyfrifoldeb dros:

- Sicrhau bod unrhyw roddion a benthyciadau y mae eich plaid yn eu cael yn cael eu gwirio, eu cofnodi a'u hadrodd lle bo'n briodol.
- Cymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod y rhoddion a'r benthyciadau hyn yn gallu cael eu derbyn.
- Adrodd rhai rhoddion a benthyciadau i ni, y Comisiwn Etholiadol.

Fel **trysorydd uned cyfrifo** nid ydych yn gyfrifol, yn unol â PPERA am ddelio gyda rhoddion a benthyciadau. Fodd bynnag, dylech wastad ddilyn gweithdrefnau eich plaid. Mae'n rhaid i chi hefyd ddarparu gwybodaeth berthnasol i drysorydd y blaid ganolog pan fo gofyn.

I gael rhagor o wybodaeth, gweler y dogfennau hyn:

- [Trosolwg o roddion i bleidiau gwleidyddol](#)
- [Trosolwg o fenthyciadau i bleidiau gwleidyddol](#)

Cyfrifon blynyddol

Fel trysorydd y **blaid ganolog** neu **drysorydd uned cyfrifo** mae gennych gyfrifoldeb dros y canlynol:

- Cadw cofnodion clir a chywir o'ch cyfrifon i ddangos gwir safle ariannol eich plaid neu'ch uned cyfrifo.
- Cyflwyno eich cyfrifon blynyddol i ni.

Fel **trysorydd uned cyfrifo**, dim ond os yw'ch incwm neu'ch gwariant dros £25,000 y mae angen i chi gyflwyno eich cyfrifon i ni.

I gael rhagor o wybodaeth ar ddatganiadau cyfrifon, ewch i'n [gwefan](#).

Pryd mae angen i chi gyflwyno'ch cyfrifon?

Ydy incwm/gwariant eich plaid/uned cyfrifo yn **£250k neu'n llai?**

Adrodd o fewn pedwar mis o ddiwedd eich blwyddyn ariannol.

Ydy incwm/gwariant eich plaid/uned cyfrifo **dros £250k?**

Adrodd o fewn chwe mis a saith diwrnod o ddiwedd y flwyddyn ariannol, gyda tystysrig archwilydd annibynnol.

6

Gwariant ymgyrchu mewn etholiadau

Fel **trysorydd y blaid yn ganolog** rydych chi'n gyfrifol am:

- holl wariant ymgyrchu mewn etholiadau

Mae hyn yn cynnwys:

- awdurdodi gwariant ymgyrchu
- cadw cofnodion ac anfonebau/derbynebau o wariant ymgyrchu
- cyflwyno eich ffurflenni cofnodion gwariant, anfonebau/derbynebau ac adroddiad yr archwiliwr

Gallwch benodi dirprwy drysoryddion i'ch cynorthwyo gyda gwariant etholiadol. Gallai hyn fod yn ddefnyddiol i chi os yw'r blaid yn sefyll mewn nifer o seddi. Mae'n rhaid i chi anfon [Ffurflen RP5](#) i gofrestru dirprwyon.

Nid yw gwariant ymgyrchu yn cynnwys treuliau unigol ymgeiswyr, sy'n gyfrifoldeb yr asiant etholiadol.

Nid yw trysoryddion unedau cyfrifo yn gyfrifol am wariant ymgyrchu pleidiau.

Os yw'ch plaid wedi cofrestru swyddog ymgyrchu gyda ni, nhw fydd yn gyfrifol am wariant ymgyrchu, ac nid y trysorydd.

Pryd mae angen i chi anfon eich cofnod atom?

Gwariant ymgyrchu o 250k neu llai?

Cyflwynwch eich cofnod gwariant o fewn tri mis o ddiwrnod y pleidleisio.

Gwariant ymgyrchu o 250k neu fwy?

Cyflwynwch eich cofnod gwario o fewn chwe mis o ddiwrnod y pleidleisio, ynghyd â thystysgrif archwilydd annibynnol.

Ymddiswyddo fel trysorydd

Pleidiau canolog

Os ydych yn ymddiswyddo fel trysorydd plaid ganolog neu, am ba bynnag reswm, fod eich penodiad yn dod i ben, **arweinydd y blaid** fydd yn drysorydd dros dro hyd nes bod y Comisiwn wedi cael gwybod bod trysorydd wedi cael ei benodi.

Os mai'r un person yw arweinydd y blaid a'r trysorydd, yna bydd y swyddog enwebu yn cymryd cyfrifoldebau'r trysorydd.

Hyd nes y penodir trysorydd newydd, dyletswydd arweinydd y blaid yw gwirio bod rhoddion a benthyciadau a geir i'r blaid yn rhai a ganiateir a chynnal cofnodion cyfrifo'r blaid.

Mae gan y trysorydd dros dro 14 diwrnod yn dilyn y dyddiad y mae'r swydd yn wag i ddweud wrthym am y newidiadau i swyddogion cofrestredig.

Efallai y bydd eich plaid yn destun camau gorfodi os nad ydych yn ein hysbysu o unrhyw newidiadau i swyddogion eich plaid erbyn y terfyn o 14 diwrnod.

Gellir adrodd am newidiadau i swyddogion cofrestredig plaid gyda [ffurflen RP4](#).

Unedau cyfrifo

Mae'n rhaid adrodd newidiadau i drysoryddion uned gyfrifo o fewn 14 diwrnod o'r newid. Mae'n rhaid i drysorydd y blaid ganolog adrodd am y newid hwn. Gellir gwneud hyn, drwy gwblhau [ffurflen RP3](#).

Yr ail swyddog cofrestredig ar gyfer yr uned cyfrifo sy'n gyfrifol am gynnal cofnodion cyfrifo hyd nes bod y Comisiwn wedi cael gwybod bod trysorydd newydd wedi'i benodi.

8

Sut allwn ni helpu

Gallwch ddod o hyd i fwy o wybodaeth yn y dogfennau yr ydym wedi awgrymu yn y ddogfen hon, neu gallwch weld yr holl ganllawiau a'r adnoddau diweddaraf ar ein gwefan.

Os yw hi'n haws, gallwch hefyd gysylltu â ni ar un o'r rhifau ffôn neu'r cyfeiriadau e-bost isod. Rydym yma i'ch helpu, felly cysylltwch â ni.

Cysylltwch â ni:

- Lloegr: 020 7271 0616
pef@electoralcommission.org.uk
- Yr Alban 0131 225 0200
infoscotland@electoralcommission.org.uk
- Cymru 029 2034 6800
infowales@electoralcommission.org.uk
- Gogledd Iwerddon: 028 9089 4020
infonorthernireland@electoralcommission.org.uk

Neu ewch i www.comisiwnetholiadol.org.uk

Rydym yn croesawu adborth ar ein canllawiau - e-bostiwch ni:
pef@electoralcommission.org.uk